

ELS MÀRTIRS CLARETIANS DE LLEIDA

Conferència el dia 14 d'octubre a la parròquia de Sant Antoni Maria Claret de Lleida

Josep Vilarrubias cmf

L'Església diocesana de Lleida ofereix a la ciutat i els entorns un nou floret de Beats màrtirs. Son els 11 claretians de la comunitat claretiana de Lleida resident per aquells anys al Carrer de la Palma N°12... L'impuls testimonial d'aquests germans nostres és una preuada herència que ha rebut la comunitat claretiana de Lleida, avui al barri de la Balàfia, parròquia de Sant Antoni Maria Claret.

També a la ciutat de Lleida van donar la vida per Crist un grup de 15 missioners procedents de la comunitat claretiana de Cervera: el Pare Manuel Jové i 14 joves seminaristes claretians, entre 20 i 23 anys d'edat.

Igualment el jove Pare, P. Xavier Surribas de la comunitat claretiana de la Selva del Camp que, anant de pas per Lleida cap a Torelló, a la Plana de Vic, fou afusellat davant l'estació del tren de la nostra ciutat.

Els màrtirs claretians de Lleida es compten entre els 109 missioners claretians que foren martiritzats arreu de Catalunya i que seran beatificats el proper dissabte 21 d'octubre en el Temple de la Sagrada Família de Barcelona.

En la glorificació dels màrtirs l'Església proclama que han estat fidels testimonis de Crist fins a donar la vida. I que han esdevingut per a nosaltres, models de fidelitat cristiana i intercessors a favor nostre.

En aquesta conferència d'avui comentarem el martiri dels claretians de Lleida. Dissabte després de la beatificació en una altra conferència la Sra. Conxita López ens parlarà dels procediments que requereix una causa de beatificació.

Ens cal situar els fets martirials de Lleida en el seu context històric i geogràfic.

Ja sabeu bé que fou sant Antoni Maria Claret qui fundà l'any 1849 la Congregació de Missioners Claretians amb el nom de Fills de l'Immaculat Cor de Maria. El sant va portar a terme una gran activitat missionera a la ciutat de Lleida, on deixà una petjada fonda en el cor dels nostres avantpassats. Aquí a Lleida és on a Mn. Claret van començar a nomenar-lo Pare Claret. Per ampliar la seva acció missionera a tot el món i en tots els temps, l'Esperit el va empènyer a fundar la congregació dels Missioners Claretians.

En parlar dels missioners claretians de Lleida hem de fer referència a la presència claretiana en els entorns de la ciutat, les comarques de Terres de Ponent.

A Cervera hi havia una gran comunitat seminari on es formaven, des de l'any 1880, promocions de missioners per a tot el món. Bon nombre d'entre ells eren fills de les nostres comarques.

De Cervera havien sortit els 51 missioners Màrtirs de Barbastre, ja beatificats l'any 1992.

De Cervera havien anat sortint aquests 109 missioners que ara seran beatificats, els de Lleida i tots els altres de Catalunya.

LA COMUNITAT MÀRTIR DE LLEIDA

Fou fundada 1885. Residia al carrer de La Palma, amb la missió de predicar l'evangeli arreu de Catalunya i atendre els fidels a l'antiga església de Sant Pau.

L'any 1936 la comunitat de Lleida constava de 11 membres, dels quals 9 foren màrtirs.

El dia 21 de juliol el P. Frederic Codina, superior de la comunitat, davant l'arribada a casa d'un grup de milicians ha d'interrompre la missa. Ell i altres companys de comunitat es refugien a casa d'una família amiga. Aquí, passats els primers moments de tensió, tots es reuneixen, reben la benedicció del P. Superior i ofereixen les seves vides.

Els milicians s'emporten el P. Frederic juntament amb el P. Busquet, un ancià quasi invident. En el judici a aquest últim el deixen lliure, tot i que més endavant, quan ja els seus companys hauran estat assassinats, també ell serà arrestat, empresonat i assassinat.

Uns milicians porten el Pare Frederic cap a la presó, però a les 11 del matí, en ple carrer major i prop de la Paeria, uns homes armats aparten la gent i deixen estès a terra el nostre missioner. El P. Frederic Codina fou el primer dels màrtirs claretians de tot Catalunya. Tenia 48 anys.

Unes setmanes després, hi havia a la presó de Lleida 650 detinguts, entre ells 9 claretians. S'hi trobava també el pastor de la diòcesi el bisbe Beat Salvi Huix que amb ells també moriria màrtir.

El 25 de juliol uns exaltats de la columna Durruti s'emporten de la presó una colla de 12 presos entre els quals els Pares Manel Torres, Miquel Baixeras i Artur Tamarit, germà del Remigi assassinat a la Floresta, que també serà beatificat. Als quinze minuts se sentien des de la presó els trets de mort.

El 21 d'agost, 74 preveres i religiosos són enduts al cementiri en autobusos requisats. Entre ells hi ha els claretians pares Agustí Lloses, Lluís Albi i Xavier Morell amb els germans Joan Garriga i Àngel Dolcet.

En el camí tots anaven cantant la Salve, l'Ave Maris Stella, el Magnificat... Els conductors d'autobús en arribar al cementiri intentaren passar de llarg, però més enllà ja els esperaven. En el cementiri els milicians afusellaren tots els setanta quatre, de deu en deu, mentre els companys en espera seguien cantant.

En restar espai lliure a la presó després de la massiva execució dels setanta-quatre sacerdots i religiosos, el bon ancià pare Joan Busquet hi és tancat. Al cap de tres dies morirà també màrtir.

És obligat aquí, fer memòria del jove pare Xavier Surribas i Dot, fill de Torelló. En aquells dies formava part de la comunitat claretiana de la Selva del Camp. Per complaure un seminarista que es dirigia a Osca l'acompanyà en tren fins a Lleida. Aquí fou descobert i posat en evidència per la tonsura clerical. El mataren davant mateix l'estació.

FLORS MARTIRIALS

Darrere aquests fets hi ha unes històries, uns processos de vida cristiana i missionera, uns sentiments, innumbrables anècdotes... El Senyor per qui van donar la vida ho deu veure tot com un gran jardí de flors de tots els colors i perfums. Entrem-hi ara a per a collir-ne algunes d'aquelles flors martirials.

Frederic Codina i Picassó, de 48 anys.

Antics companys seus el recorden com una persona exquisida en el tracte amb les persones, home de Déu, de gran activitat en la evangelització al poble. En ser portat a la presó fou delatat per un antic escolà de l'església de Sant Pau. La seva sang vessada, la primera dels claretians, era sang de perdó per tantes i tan terribles injustícies, vexacions i violències sofertes per la comunitat cristiana de Lleida.

Joan Garriga i Pagès, de 28 anys.

Era el cuiner de la comunitat. Mentre els milicians irrompien a la comunitat ell estava preparant un bon dinar de pollastre rostit i de moment no estigué al cas del que estava succeint a la casa. Després de la fugida general, en tornar a casa fou sorprès i detingut. Al pati de la presó quan anava a comunicar impressions amb altres, el veien sempre amable,

somrient i plenament conformat amb el que l'esperava. Antics companys ens el recorden com a bon cuiner. D'un caràcter senzill, bo, pacífic, caritatiu,..

La nit que els varen anar a buscar a les cel·les per a portar-los a la mort, ell deia molt serenament i convençut que li havia arribat l'hora del martiri: "ara em cridaran a mi".

Agustí Lloses i Trullols, de 29 anys.

Nascut a Cervera, des de la presó escriu a la seva mare:

Escric des de la presó. Suposo que són les darreres línies que escric en la meua vida. No ploreu per mi, perquè dono la vida amb gust per la glòria de Déu i com a ministre seu. Aquesta és la raó per la que m'afusellaran. A déu siau.

De la seva correspondència en podem treure que era persona molt propera, amable, de bon humor, amb un gran amor i tendresa per la seva mare.

Un company de presó posteriorment escrivia:

El P. Lloses procurava per als seus germans presos els canvis de roba, ajuda en la alimentació y demás coses necessàries. Jo el veia sempre molt serè i ens animava a tots per al martiri. Resignat a la voluntat de Déu, esperava la mort amb tranquil·litat.

Lluís Albi i Aguilar, de 26 anys.

Tenia molt bones qualitats com a missioner evangelitzador del poble.

Els antics companys de seminari el recordaven com un noi noble, senzill, de caràcter amable i jovial.

De camí cap a la presó un carboner el va agredir amb un punxó. El bon pare va haver d'ingressar a la infermeria de la presó on es manifestà serè, servicial i coherent com a religiós.

Miquel Baixeras i Berenguer, de 28 anys.

Quan la revolta ja era imminent escrivia a la família:

Joestic bé, gràcies a Déu. Tinc sempre a punt un mono de mecànic i una gorra; i amb una mica de bigoti que m'estic deixant estaré desconegut.

Per algunes cartes sabem que tenia un caràcter actiu, emprenedor i decidit. D'un talent extraordinari per a l'estudi. Era simpatiquíssim i molt compromès a preparar-se com a missioner.

Xavier Morell i Cabiscol, 36 anys.

Empresonat escriu:

Molt estimats pares: Des de la presó estant, potser uns moments abans de lliurar la meua ànima a Déu vull adreçar-me a vosaltres per tal de dir-vos que moro content, i gustós ofereixo la meua vida i totes les meves il·lusions missioneres per al complet regnat a Espanya del Sagrat Cor de Jesús i el Puríssim Cor de Maria.

No us apesareu pel meu destí, que és gloriosíssim com és donar la sang per Jesucrist. Alegreu-vos- en, que ja podeu comptar amb un fill màrtir, ... màrtir perquè només per ésser religiós estic pres i per ésser religiosos acaben de caure tres companys meus... Amb Déu siau, fins al cel!!!

Artur Tamarit i Pinyol, 23 anys.

Rebuda l'ordenació sacerdotal fou destinat de Barbastre a Lleida. Un mes més tard li arribaria el martiri en aquesta ciutat. Quan els varen arrestar va rebre un cop d'estaca que el va fer caure a terra..

Ja a la presó, el dia 25 d'agost al matí a les 4:30 uns milicians armats entren a la sala on dormien amuntegats 32 presos religiosos. Un que semblava el cap diu: Pobrets, em fan llàstima! Llavors li diuen de treure'n només alguns. L'Artur Tamarit com també els dos claretians Torres i Baixeras foren seleccionats. En escollir-los els preguntaren un per un i tots van respondre: Sí, sóc religiós. (Això ho escriví el Xavier Morell, l'altre claretia que també poc després seria afusellat amb ell).

Manuel Torres i Nicolau, de 61 anys.

Era fill d'Almacelles. Encara el dia 20 anava pel carrer amb la sotana posada. Una ingenuïtat de la que va cedir davant els bons arguments de la feligresa Sra. Maria.

Era un missioner molt espiritual i senzill, alegre i enèrgic, dedicat amb entusiasme a la predicació de l'evangeli.

Àngel Dolcet i Agustí, de 21 anys.

Nascut a Soses. A la presó es mostrava completament resignat i content amb la sort que l'esperava. A punt de sortir per a ser afusellat va deixar a uns companys els pocs cèntims que portava a sobre, les seves sabates i la xaqueta per a donar-ho als pobres. En ser cridat les seves darreres paraules foren: *a Déu siau!* Pertanyia a la comunitat de Vic.

Francesc Xavier Sorribas i Dot, 26 anys.

Essent estudiant es va oferir per a anar a les missions de la Xina. No hi va ser a temps. Com estudiant sobresortia per la rapidesa de la seva memòria. Era molt abnegat en el servei als altres.

Missioner jove, tenia una gran facilitat de paraula. La revolució el va agafar uns dies que predicava a la Selva del Camp.

Poc abans de la revolta ell i un altre company jove es van fer la tonsura clerical. Era per coratge per a demostrar que no temien la revolució, però potser amb una mica de precipitació juvenil. Això li costà al Francesc que en l'estació dels trens de Lleida el descobrissin i allà mateix l'afusellessin.

ALTRES MISSIONERS MÀRTIRS FILLS DEL BISBAT

Ja hem vist que els màrtirs Àngel Dolcet, Manel Torres i l'Artur Tamarit, martiritzats a Lleida eren fills del mateix bisbat. D'altres claretians fills també del bisbat de Lleida moriren a diverses poblacions de tot Catalunya:

- * Remigi Tamarit i Pinyol, de El Soleràs, germà de l'Artur Tamarit.
- * Evarist Bueria i Biosca, 23 anys, de Montoliu
- * Josep Ferrer i Escolà, 58 anys, d'Alsamora
- * Manuel Font i Font, 59 anys, de Torrebesses
- * Lluís Jové i Pach, 64 anys, de Lleida
- * Gener Pinyol i Ricart, 21 anys, de Els Torms
- * Josep Ros i Nadal, 59 anys, d'Artesa de Lleida.

Bon nombre dels seus familiars tindran la joia d'assistir a llur beatificació.

I les parròquies on foren batejats i iniciats en la fe cristiana tindran un Beat fill de la comunitat cristiana, com a testimoni, model i intercessor.

ELS 15 MISSIONERS DE CERVERA MÀRTIRS A LLEIDA

Dessota les despulles de tots aquells centenars de màrtirs, al cementiri de Lleida hi reposen els cossos de 15 missioners de la comunitat claretiana de Cervera, martiritzats a Lleida, el dia 26 de juliol de 1936.

Catorze joves estudiants entre els 20 a 23 anys, juntament amb el Pare Manel Jové, de 40, cèlebre llatinista de fama mundial, inicien una llarga caminada des del Mas Claret de Cervera, en direcció a Rocafort. Passaren la nit acollits per generoses famílies del poblet de Montornès. L'endemà continuen el camí fins que per un petit error de càlcul es posen a la boca del llop.

El camí equivocat els mena a la vista del poble de Ciutadilla. Algú els sorprèn caminant separats de dos en dos en direcció a Rocafort. Detinguts al centre socialista, els quinze missioners no se senten pas mal tractats. Alguns veïns els procuren el mínim necessari per a passar-hi la nit.

Mentre tant el Pare Jové se'ls havia avançat per a arribar primer a Rocafort i preparar refugi per a la colla. Un cop a casa seva va saber que els 14 joves havien estat arrestats a Ciutadilla i a ell l'anaven a buscar. Els seus parents li oferiren la manera de sortir d'amagat i salvar la vida. Però ell, tant sí com no, va voler entregar-se i anar a reunir-se amb els seus seminaristes detinguts.

Una trucada telefònica des del centre social de Ciutadilla al comitè de Lleida, desencadena el drama. Aviat hi arribarà una patrulla d'homes armats i començaran els maltractaments. Al pare Jové, que refusa trepitjar una creu que portava a sobre, la hi enfonsen violentament a la boca. La sang que comença a brollar-hi estimula la violència contra tot el grup de joves: cops de puny, empentes, crits, insults...

Els de Lleida volen que homes del mateix poble de Ciutadilla afusellin allà mateix tots els missioners. Finalment, lligats de mans i peus i amuntegats en un camió cobert, son portats a Lleida. En passar per Verdú el camió s'atura durant hores sota la calor sufocant de ple juliol mentre els arribats de Lleida celebren l'esdeveniment amb un tiberi a les estances de l'ajuntament. Calia celebrar la cacera, ja a punt de la gran matança.

La comitiva marxa cap a Lleida, a uns 50 kilòmetres de Verdú. En arribar al Pont Vell sobre el Segre, els botxins rebran una sorollosa felicitació:

- Bona pesca, homes, bona pesca! I que es repeteixi! I ara, res de comitès ni de judicis. Enfileu, enrere, cap al cementiri i acabeu la feina ara mateix!

Arribats al cementiri els quinze missioners foren portats a tocar d'una gran fossa preparada per als afusellaments que ja es prometien nombrosos.

Per darrera vegada se'ls conjura a deixar la religió i així alliberar-se de la mort. A un per un, se'ls pregunta:

- I tu també vols morir per Déu?

Un per un responen:

- Sí, moro per Déu!

De quatre en quatre, a la vista dels companys restants, queien afusellats.

Alguns testimonis allí presents asseguren que els joves màrtirs es mostraven serens i fins i tot joiosos de morir per Déu. Eren el pare Manel Jové amb els estudiants seminaristes Onèsim Agorreta, Amat Amalrich, Josep Amargant, Pere Caball, Josep Casademont, Teófilo Casajús, Antoni Cerdà, Amadeu Costa, José Elcano, Lluís Hortós, Senén López, Miguel Oscoz, Lluís Plana, i Vicente Vázquez.

Els seus cossos van ser llançats a la fossa, els primers de tots 670 que posteriorment seguirien la mateixa sort: sacerdots, religiosos, seglars compromesos, gent coneguda com a persones de bé...

ALTRES

En el Mas Claret prop Cervera, havien començat el seu via-crucis els 15 màrtirs de Lleida. En el Mas hi restaven, ben controlats pel comitè, 18 claretians: els encarregats de les collites i el bestiar, alguns ancians i malalts i estudiants seminaristes. allí mateix, el 19 d'octubre de 1936, reberen el martiri. També ells seran beatificats.

D'altres pels contorns del Mas serien apressats i afusellats. Entre ells el germà **Ferran Saperas**, el màrtir de la castedat mort a Tàrrega, on rebrà un culte molt particular.

Volem fer memòria també dels màrtirs claretians malalts i ancians acollits a l'**Hospital de Cervera**, juntament amb el superior de la comunitat P. Jaume Girón, l'ecònom P. Pere Sitges i el metge P. Joan Buxó que no els volgueren deixar sols. Malalts, ancians i tots els que hi restaven foren violentament trets a mitja nit, arrossegats cap al camió que els esperava i que els conduí a la mort.

Tots aquests germans nostres fidels fins al martiri, no han caigut en l'oblit sinó que ens són presentats com a llumeneres en el camí per als qui hem heretat la seva missió de ser testimonis de l'Evangelí.